

ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΑΜΙ ΑΜΙΡΗΣ

PHOS

[ΓΡΑΦΕΙ Ο ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ] [ΦΩΤΟ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ]

Αντώνης Λαδόπουλος σαξόφωνο, Σάμι Αμίρης πιάνο. Δύο από τους σημαντικότερους μουσικούς της εγχώριας σκηνής, σ' ένα σχήμα που είναι ντουέτο με την κυριολεξία του όρου δηλαδή κοινή – σχεδόν ταυτισμένη – αίσθηση, έκφραση, ερμηνεία. Ο πρώτος τους δίσκος που έχει τίτλο “Phos”, και που αποτελεί συγχρόνως το CD του Jazz & Τζαζ αυτό το μήνα, χαρακτηρίζεται από βαθύ μουσικό ένστικτο, απολύτως αρμονική υποδομή και πληρέστατη (master) τεχνική, που επιτρέπει άμεση υλοποίηση κάθε ιδέας, στοχεύοντας κατευθείαν στο συναίσθημα...

ΣΑΜΙ ΑΜΙΡΗΣ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Πρώτος μουσικός του δάσκαλος (πριν το Σύγχρονο Ωδείο Θεσσαλονίκης) ο Παναγιώτης Μόραλης. Υπότροφος του Αμερικάνικου Κολεγίου *Ανατόλια*. Αργότερα, φοιτητής Μαθηματικών στην Κρήτη και Πιάνου στην Αθήνα με τον Δημήτρη Τουφεξή, δάσκαλο, μαέστρο και διεθνούς φήμης σολίστ. Στη συνέχεια πήρε μαθήματα Σύνθεσης από τους Αθανάσιο Ζέρβα και Θόδωρο Αντωνίου. Εξαιρετικά σημαντικές στην εξέλιξη του θεωρεί την μακρόχρονη συνεργασία του με τον ντράμερ Ζαχαρία Πινιακουλάκη, όπως και την γνωριμία του με τον μεγάλο πιανίστα Mal Waldron, έναν jazz legend... Σήμερα, ο Σάμι Αμίρης είναι από τους πλέον γνωστούς jazz πιανίστες στην Ελλάδα. Το παίξιμό του έχει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα, καθώς είναι επηρεασμένος τόσο από την κλασική μουσική (όλο το φάσμα, από το γρηγοριανό μέλος μέχρι και τον 21ον αιώνα), όσο και από την παράδοση της jazz, την παραδοσιακή μουσική πολλών περιοχών του κόσμου (Ινδία, Αραβία, Λατινική Αμερική, Αφρική, Μαορί, Ελλάδα, Βαλκάνια κτλ.) και την αρχαία ελληνική μουσική. Σχήματα-σταθμοί στη μουσική του ζωή είναι η συνεργασία του με τους Γιάννη Σταυρόπουλο και Περικλή Τριβόλη στο power jazz πιάνο τρίο NUKELIUS, μ' ένα διπλό CD με τον τίτλο “Masterpieces Revisited” στο ενεργητικό τους, και βέβαια το παρόν σχήμα Phos Duo. Έχει συμπράξει με πάρα πολλούς έλληνες καλλιτέχνες (Λαδόπουλος, Πατερέλης, Κιουρτσόγλου, Jazz Utopia, Eva Kesselring, Χαρά Κεφαλά, Big Band του Δήμου Αθηναίων από το 2000 κ.ά.), όπως και με αλλοδαπούς. Ενδεικτικά αναφέρονται οι Bobby Shew, Arild Andersen, Markus Stockhausen, Graig Bailey, Patrice Heral, Chico Freeman, Janet Karuga κ.ά. Έχει εμφανιστεί σε σημαντικές διοργανώσεις και τζαζ φεστιβάλ εντός κι εκτός ελληνικών συνόρων: Δυρραχίου, Αθηνών, Σαντορίνης,

Τίνου, Novi Sad (δύο φορές). Έχει διδάξει στην 6η *Θερινή Ακαδημία Jazz* του Ιονίου Πανεπιστημίου, στο 7ο *Jazz Fest* του Novi Sad στη Σερβία, και σε άλλες πανεπιστημιακές σχολές. Μαθητές του έχουν φοιτήσει στα μεγαλύτερα μουσικά ιδρύματα του εξωτερικού, είτε ως προπτυχιακοί, είτε ως μεταπτυχιακοί φοιτητές. Πιστεύει στην ενεργή εμπλοκή μαθηματικών και μουσικής, ειδικότερα σε ρυθμικά θέματα, καθώς και στην υπόλοιπη πρακτική γνώση των θεωρητικών της μουσικής, ανεξαρτήτως κλάδου, είδους ή πολυπλοκότητας. Έχει εμφανιστεί σε πολυάριθμα clubs αλλά και σε χώρους κεντρικούς όπως τα Μέγαρα Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, το Ίδρυμα Κακογιάννη, το Ωδείο Αθηνών, τα Ινστιτούτα Γκαίτε και Γαλλικό, η Τεχνόπολις (στο πλαίσιο του Athens Jazz Festival κ.ά.).

Επαφή: www.samiamiris.com

ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Αντώνης Λαδόπουλος σπούδασε Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στη συνέχεια ολοκλήρωσε τις μουσικές του σπουδές στις ΗΠΑ. Αποφοίτησε με Bachelor of Music από το William Paterson University of New Jersey, όπου και σπούδασε Σαξόφωνο, Jazz Αυτοσχεδιασμό και Ενορχήστρωση. Συνέχισε με πλήρη υποτροφία για Μεταπτυχιακές σπουδές στο Eastern Illinois University απ' όπου και αποφοίτησε με Master of Arts in Music. Κατά τα έτη 1990 έως 1992 εργάστηκε ως Βοηθός Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Eastern Illinois διδάσκοντας Σαξόφωνο και Θεωρία στο προπαρασκευαστικό τμήμα του Πανεπιστημίου. Το 1991 κέρδισε βραβείο καλύτε-

ρης εκτέλεσης σαξοφώνου στο *Notre Dame Jazz Festival*. Στο διάστημα της παραμονής του στις ΗΠΑ ο Αντώνης Λαδόπουλος συμμετείχε σε πολλά μουσικά σχήματα και στάθηκε επί σκηνής δίπλα σε μεγάλα ονόματα όπως οι Rufus Reid, Clifford Jordan, Lee Konitz, Dave Liebman, Diane Schuur. Από το 1991 έως το 1992, αποτέλεσε μέλος του κουαρτέτου jazz του διάσημου πιανίστα Henry Butler. Ιδρυτικό μέλος του jazz κοινιτέτου Page One, έχει συμβάλει στην ελληνική jazz σκηνή και δισκογραφία με αναρίθμητες εμφανίσεις σε clubs και φεστιβάλ, αλλά και με σημαντική συνθετική παρουσία. Έργα του έχουν ερμηνευτεί μεταξύ άλλων η Big Band της Ελληνικής Ραδιοφωνίας και του Δήμου Αθηναίων καθώς και το Κουαρτέτο Σαξοφώνων Αθήνας. Πολλές από τις εκτελέσεις των συνθέσεων του Αντώνη Λαδόπουλου έχουν βιντεοσκοπηθεί και προβληθεί από την ET-1 και τη NET, μέσα από αφιερώματα στη σύγχρονη jazz.

Το 2004, το κουαρτέτο του Αντώνη Λαδόπουλου συμμετείχε στις συναυλιακές εκδηλώσεις για την Ολυμπιάδα της Αθήνας. Ως καθηγητής της jazz έχει διδάξει τα τελευταία είκοσι χρόνια στα περισσότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αθήνας και πολλοί μαθητές του διακρίθηκαν στο χώρο ή συνέχισαν τις σπουδές τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Από το 2008 έως το 2011 δίδαξε επίσης στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη. Ο Αντώνης Λαδόπουλος είναι συνιδρυτής του Μουσικού Ινστιτούτου *Muse.gr*, καθώς και του *Muse Festival*, το οποίο έχει συμβάλει επί σειρά ετών στην προβολή των συγχρόνων μουσικών ρευμάτων

στην Ελλάδα. Η μέχρι τώρα δισκογραφία του στο χώρο της jazz περιλαμβάνει τα εξής: “East Vision” [Utopia Records, 1994], “Page One” [Utopia Records, 1994], “Beyond the Blue/Page One” [FM records, 1995], “Little Flowers” [Muse.gr, 2007], “3G, Πλέσσας-Ρακόπουλος-Λαδόπουλος” [Muse.gr, 2008], “Aegean World Jazz” [Goethe Institute, 2011].

Επαφή: www.ladopoulos.eu

συνέντευξη με τους
Σάμι Αμίρη και Αντώνη
Λαδόπουλο την 17η
Ιουλίου στο Πεδίον
του Άρεως, απόγευμα
με καύσωνα...

Πώς προέκυψε το δίκιό σχήμα;

Α.Λ. Από την αρχή θέλαμε να φτιάξουμε κάτι που να μη φαίνεται πως του λείπει ένας μπασιίστας ή ένας ντράμερ. Δεν είναι «έτυχε, βρεθήκαμε δύο, ας παίξουμε δύο...». Αυτό ΕΙΝΑΙ ντουέτο. Κι όταν παίζουν μόνο δύο άνθρωποι υπάρχει τρομερή ελευθερία, αλλά και μεγάλος φόβος να εκτεθούν. Θα πρέπει να είσαι πάρα πολύ προσεκτικός και να υπάρχει μία συνεννόηση, που γίνεται με την επικοινωνία.

Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να παίξουν π.χ. ένα *senza tempo* δύο μουσικοί;

Α.Λ. Ο καθένας παίζει με πλήρη συνείδηση τού τι παίζει ο άλλος. Είναι το Α και το Ω... Και αφήνοντας χώρο! Αν δεις τον Σάμι, τις περισσότερες φορές δεν φαίνεται ότι με συνοδεύει. Σε κανα-δuo κομμάτια, όπως το "St. Thomann", δεν με συνοδεύει. Είμαστε δύο διαφορετικοί μουσικοί που παίζουν μαζί. Υπάρχουν βέβαια και άλλα θέματα όπου εκεί θα πρέπει να με συνοδέψει κάπως, αλλά και πάλι με ελευθερία.

Το πιο σημαντικό στο παίξιμό σας;

Α.Λ. Να ακουγόμαστε πραγματικά σαν ντουέτο. Σαν δύο άνθρωποι που είναι εκεί, αυτοσχεδιάζουν,

κι ο ένας στηρίζεται στον άλλον. Κανείς δεν «συνοδεύει» τον άλλον. Ακόμα κι η ίδια η μουσική, ο τρόπος με τον οποίο είναι ενορχηστρωμένη, να μη σε κάνει να σκέφτεσαι ότι λείπει ένας μπασιίστας, ένας ντράμερ...

Σ.Α. Το πώς (παίζω πίσω από το σόλο) το πήρα από τους ντράμερ. Ακούς τον παλιό που παίζει το σταθερό «τάσα-τα-τα-τάσα...». Ακούς τους μετέπειτα, π.χ. τον Τόνι Ουίλιαμς, που ουσιαστικά κάνουν σύνθεση μαζί με τον σολίστα. Χωρίς φυσικά να τον κατεβάζουν για να κάνει συνοδεία σ' αυτούς! Αυτό μ' άρεσε πάρα πολύ ως αίσθηση και προσπάθεια να το φέρω στο πιάνο.

Κάποιος ακροατής μπορεί ν' ακούει με χιλιάδες διαφορετικούς τρόπους. Εδώ πώς;

Α.Λ. Κατά τη γνώμη μου, η μουσική αυτή θέλει αυτοσυγκέντρωση. Δεν είναι κάτι που μπορείς να το κάνεις όντας αφοσιωμένος σε κάτι άλλο. Υπάρχουν τόσα πράγματα που γίνονται σε διάφορα επίπεδα και δεν είναι εύκολο να καταλάβεις το βάθος που υπάρχει σε μία ακρόαση, που δεν θα είναι προσεκτική.

Σ.Α. Θέλει αφοσίωση και για να παιχτεί, και για να ακουστεί.

Είπαμε το «πώς». Να πούμε το «που»;

Α.Λ. Για να παίξουμε (όπως πρέπει) θέλουμε χώρους συναυλιακούς και όχι clubs. Θα πρέπει δηλαδή να υπάρχει ένα καλό πιάνο, ένας χώρος κι

ένα ακροατήριο που θα μας επιτρέψει να παίξουμε είτε πέντε πιάνο (rrrrr: πιανισίσσιμο, πάρα-πάρα πολύ σιγά) είτε πέντε φόρτε (το αντίστοιχο δυνατό). Και το ακροατήριο πρέπει να συμμετέχει βοηθώντας.

Λένε πως η μουσική είναι μία έκφραση κωδικοποιημένων συναισθημάτων. Ποια είναι η προσέγγισή σας σ' αυτό;

Σ.Α. Η μουσική, αν μη τι άλλο, είναι κάτι που το νιώθεις. Έχω ακούσει ένα κάρο φιλολογικές συζητήσεις όπου, υποτίθεται, η μουσική είναι φτιαγμένη για να σκεφτείς! Αλήθεια σου λέω. Όποτε άκουσα μουσική, ποτέ δεν σκέφτηκα. Απλά, ένοιωσα. Δεν άκουσα ποτέ μου κάτι και μετά να σκέφτηκα για τα πολιτικά, την αστρονομία, το μέλλον της ανθρωπότητας... Ποτέ δεν έγινε έτσι. Ένοιωσα μόνο.

Α.Λ. Από το άκουσμα του CD βγαίνει και το συναίσθημα που έχουμε βάλει σ' αυτό. Δεν μπορείς να παίξεις τέτοια μουσική, χωρίς να υπάρχει τρομερή ανταλλαγή συναισθημάτων. Ο ένας παίρνει από τον άλλον ερεθίσματα. Ιδίως όταν πρόκειται για ντουέτο. Ακόμα και μία συχορδία που θα παίξει ο Σάμι με κάνει συναισθηματικά «κάπως», ώστε ν' απαντήσω με την κατάλληλη νότα. Και το αντίστροφο.

Αν θέλετε, μιλήστε μου για την αρχή της συνεργασίας σας, για άλλες φορές που παίξατε σε άλλα σχήματα, για την εμπειρία σας στο κοιντό του Μάρκου Στοκκάουζεν και για το ξεκίνημα του Phos...

Α.Λ. Με τον Σάμι βρεθήκαμε για πρώτη φορά πριν από 15 χρόνια. Βρεθήκαμε κάνοντας πρόβες, χωρίς να παίζουμε live, αλλά η χημεία υπήρχε από την αρχή, έστω κι αν δεν παίζαμε «επαγγελματικά». Έχω παίξει μ' όλο τον κόσμο και αυτό δεν μπορώ να το πω για πάρα πολλά άτομα. Με τον Σάμι υπάρχει ιδιαίτερη σχέση και κάτι που μουσικά μας φέρνει πολύ κοντά, οπότε δεν χρειάστηκε να κάνουμε κάτι δύσκολο για να παίξουμε μαζί. Απλά κουβεντιάσαμε το concept που θα έχει το ντουέτο. Γενικά, και στην Ελλάδα και έξω, τα περισσότερα ντουέτα είναι περιστασιακά. Αυτό, δεν είναι!

Σ.Α. Εφ' όσον μιλάμε για το Phos Project, καταλαβαίνει κάποιος πως είναι κάτι βαθύ...

Είναι κάτι που σε απογυμνώνει. Είμαστε μόνο δύο όργανα. Δεν μπορείς να κρυφτείς πουθενά, ό,τι και να κάνεις, φαίνεται. Από την αρχή, με το που παίζαμε τις πρώτες νότες, φαινόταν ότι αυτό θα πάει κάπου. Από το ξεκίνημα ήμασταν ενθουσιασμένοι. Δεν είναι που έχουμε μια ιστορία 15 χρόνων, όπου έχουμε συνεργαστεί με διάφορους τρόπους, γιατί όπως κι ο Αντώνης, έτσι κι εγώ έχω παίξει σχεδόν με τους πάντες εδώ στην Αθήνα. Αυτό το οποίο διαφοροποιεί την συγκεκριμένη κατάσταση, είναι το ότι είμαστε πάρα πολύ καλοί φίλοι. Μπορώ να πω ανοιχτά πως ο Αντώνης είναι από τους ελάχιστους πάρα πολύ καλούς φίλους που έχω. Για να κάνεις μία συνεργασία, πρέπει

ν' αγγίξει η μία ψυχή την άλλη, διαφορετικά δεν γίνεται τίποτα. Εδώ θέλει ομόνοια διαφορετικού τύπου. Πιστεύω πολύ στον ανθρώπινο παράγοντα. Με τον Αντώνη αισθάνομαι καλά εντός και εκτός σκηνής κι αυτό έχει να κάνει με το Phos Duo. Όταν τύχει να παίζουμε μαζί σε άλλα γκρουπ, δουλεύει υπέρ μας γιατί ξέρουμε πως πριν καν ξεκινήσουμε, έχουμε ο ένας τον άλλον σαν ενεργό μουσικό (και όχι μόνο) σύμμαχο μέσα στο σχήμα. Μας κάνει να παίζουμε καλύτερα. Στην αρχή, πριν γνωριστείς με όλους τους συμπαίκτες σου σε μία συνεργασία, δεν ξέρεις τι θα αντιμετωπίσεις και είναι καλό να νιώθεις μια θετική αύρα και σιγουριά, έστω και από έναν μόνο άνθρωπο. Κάνει όλη τη διαφορά. **Α.Λ.** Το δέσιμο φαίνεται πάντα στο παίξιμο...

Ποιος από τους δύο είχε την ιδέα για το ντουέτο;

Σ.Α. Νομίζω Αντώνη, εσύ την είχες...

Α.Λ. Δεν θυμάμαι ποιος το σκέφτηκε, ποιος το πρότεινε. Το θέμα είναι ότι έλειπε και στους δυο μας.

Πόσος καιρός πάει;

Σ.Α. Είναι τέσσερα χρόνια. Εγώ εκείνη την εποχή ήθελα οπωσδήποτε να συνεργαστώ σε ντουέτο, γιατί αισθανόμουν πως μου έλειπε. Ο Αντώνης, το ίδιο. Καθόμαστε, μιλάμε, οκ, φύγαμε!

Α.Λ. Είναι κι ένας άλλος λόγος. Η ελευθερία που θα μας έδινε ένα ντουέτο ήταν κάτι που το θέλαμε. Σ' ένα τέτοιο γκρουπ μπορεί να 'σαι γυμνός και ευάλωτος, αλλά έχεις τρομερή ελευθερία στο να αλληλεπιδράς. Ν' ακούς ακριβώς αυτά που παίζει ο άλλος και να δημιουργείς. Όσο πιο μεγάλη είναι η ορχήστρα, τόσο τα πράγματα είναι συγκεκριμένα. Με τον Σάμι μπορούμε να ξεκινήσουμε από μία νότα και να βγει ένα καινούργιο κομμάτι στη σκηνή.

Σ.Α. Πριν ξεκινήσουμε αισθανόμουν, ως μουσικός, πως είχα μία μεγάλη έλλειψη. Το ντουέτο έχει έξτρα ευθύνη για τον πιανίστα. Δεν χρειάζεται να σου πω πόσα πράγματα έμαθα από αυτή την συνεργασία, που με άλλαξε τελείως ως μουσικό.

Πριν ακούσω το CD, σκεφτόμουν πώς θα δέσουν ένας boogie σαν τον Σάμι, μ' έναν τζαζίστα που συχνά κινείται σε blues λυρισμό; Αμφότεροι σπουδαίοι, αλλά όχι ακριβώς σε ολόιδιο στιλιστικό πλαίσιο. Προέκυψε σύγκλιση;

Α.Λ. Την εποχή που έπαιζα με τον Κοντραφούρη ήταν πολύ πιο blues το γκρουπ. Όλοι ήμασταν προς τα εκεί. Δεν μπορώ να πω πως αυτό πάντα κυνηγούσα... Πάντως ωραία ήταν τότε, όμως δεν θα γινόταν να είμαστε μαζί με τον Σάμι, αν δεν ταίριαζαμε. Ένα καλό έχουμε. Δεν κάνουμε κανένα συμβιβασμό...

Σ.Α. Δεν χρειάστηκε να κάνουμε τίποτα! Απλά παίζαμε και η μουσική από μόνη της μας οδήγησε πώς να είμαστε. Μας μορφοποίησε.

Σάμι, αν θυμάμαι καλά, στο παρελθόν δεν έβαζες στον αυτοσχεδιασμό σου τόσα εξωτρεχτικά στοιχεία όσα σήμερα...

Σ.Α. Με κάποια σχήματα, όπως π.χ. με τον Ζαχαρία Πιννακουλάκη, παίζαμε κομμάτια όπως περίπου ήταν στο original, εαν πρόκειται για covers – και αυτό βέβαια επιρρεάζει και τα originals που θα παίξεις. Με τους ΝΥΚΕΛΕΥΣ πρωτοέβαλα πολλά στοιχεία τόσο από παλιά jazz όσο και εκτός jazz, κάτι που συνεχίζω και τώρα – ίσως σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό, λόγω της ιδιαιτερότητας του duo.

Ένα μεγάλο κομμάτι του Phos στ' αυτά μου ακούγεται ακατάτακτο...

Σ.Α. Αυτό είναι ωραίο και σ' ευχαριστώ πάρα πολύ! Δεν ξέρω τι έχει να πει κι ο Αντώνης...

Α.Λ. Η μουσική μας μπορεί να ξεκινάει από ένα mainstream jazz, αλλά στο τέλος μπορεί ν' ακούγεται σαν κάτι άλλο, π.χ. σαν κοντσέρτο για κλαρινέτο! Θέλαμε να προσεγγίσουμε τη μουσική *δωματίου*. Δεν λέμε "Phos-jazz-Duo" αλλά "Phos Duo". Κάποια στιγμή ίσως να 'χει να κάνει με σύγχρονη μουσική (σ.σ. με την modern classical έννοια). Η τζαζ υπάρχει μέσα μας και είναι η πηγή, το όχημα για να προχωρήσουμε, όμως η προσέγγιση που θέλουμε να κάνουμε είναι άλλη. Αυτός είναι ο πρώτος μας δίσκος κι εδώ υπάρχουν όλα τα στοιχεία μας. Το είναι μας! Στον επόμενο (που μάλλον θα είναι live) ίσως φανεί μία πιο συγκεκριμένη κατεύθυνση. Αν δεν φαίνεται ήδη...

Ας πούμε λίγα ακόμα για τις διαφορές ανάμεσα σ' ένα ντουέτο κι ένα μεγαλύτερο σύνολο...

Α.Λ. Το ανσάμπλ παίξιμο χρειάζεται πολύ μεγαλύτερη πειθαρχία. Από κουαρτέτο και πάνω αυτό έχει να κάνει με την ενορχήστρωση. Τα διάφορα στοιχεία που υπάρχουν δηλ. το interaction, οι γραμμές και οι δυναμικές των υπολοίπων, είναι όλα στοιχεία περιοριστικά. Θα πρέπει να τα επεξεργαστεί ο εγκέφαλος. Έχουμε δηλαδή πάρα πολλά δεδομένα οπότε, όπως είναι λογικό, είναι δύσκολο να αφεθείς. Πάντα για τονική μουσική μιλάω, με σεβασμό στους κανόνες της αρμονίας. Όχι για γκρουπ που ο καθένας παίζει ό,τι γουστάρει...

Η φράση «ό,τι κερδίζει σε πλάτος, κάνει σε βάθος» κολλάει σ' αυτό που συζητάμε;

Α.Λ. Εντάξει, αν έχουμε ένα σεπτό με τρία πνευστά, αν δεν έχουμε κάνει τσεκάρισμα π.χ. στο φραζάρισμα, στις εντάσεις, δεν θα βγει καλό. Θα

είναι περιορισμένο πολύ. Αντίθετα, το να παίξεις ντουέτο με κάποιον όπως ο Σάμι, που να μπορεί να μου φτιάξει όλα τα επίπεδα που θέλω ν' ακούσω, αυτό δίνει τρομερή ελευθερία, γιατί ό,τι και να συμβεί (σε ρυθμό, αρμονία κ.λπ.) εγώ θα ξέρω πως επικοινωνώ μ' ένα μόνον άνθρωπο. Ακόμα και «σαν ένας» να λειτουργούν πέντε μουσικοί, δεν παύει να είναι πέντε διαφορετικοί εγκέφαλοι και ιδιοσυγκρασίες.

Για σένα Σάμι ποια είναι η πιο κύρια διαφορά;
Σ.Α. Το ντουέτο είναι τόσο διαφορετικό, όσο δεν παίρνει... Θα είχε μία κοινή συνισταμένη (με άλλα σύνολα) αν υπήρχε μπάσο. Αν το γκρουπ έχει κοντραμπασίστα, αυτό θα με απαλλάξει από την υποχρέωσή μου να δίνω θεμελίους (συχχορδικές βάσεις). Επίσης, το μπάσο παίρνει κι ένα μεγάλο μέρος του ρυθμού. Αν πάλι στο ντουέτο βάζαμε έναν ντράμμερ μόνο, αυτό θα ήταν μία ακόμα υποχρέωσή μου να είμαι απόλυτος ρυθμικά. Και άλλα... Επί της ουσίας, η τεράστια διαφορά είναι η έλλειψη μπάσου. Χωρίς αυτό, είσαι σαν σόλο πιά-

νο, μόνο που στο σόλο πιάνο κάνεις ό,τι θέλεις... Η δημιουργική συνοδεία είναι ένας παράλληλος αυτοσχεδιασμός που λειτουργεί όπως τα τύμπανα του Τόνι Ουίλιαμς, αγκαλιάζοντας τον σολίστα χωρίς να τον καπελώνουν.

Κάποια κομμάτια έχουν ιδιαίτερη σημασία για σας; Έχετε προτιμήσεις όπως μπορεί να 'χει ένας ακροατής;

Σ.Α. Έχουμε ιδρώσει τόσο πολύ για κάθε ένα από αυτά... Το καθένα έχει τη δική του προσωπικότητα. Είναι (το κλασικό) σαν να έχεις πολλά παιδιά. Δεν διαλέγεις το ένα παιδί από το άλλο ποτέ! Το κάθε κομμάτι ζητούσε τα δικά του πράγματα.

Πώς θα περιγράφατε τον ήχο σας;

Α.Α. Δεν θέλουμε να βάσουμε μία ταμπέλα στη μουσική μας γιατί, πιστεύουμε, έχει τόσα πολλά στοιχεία που θα της κάναμε κακό. Ο καθένας μπορεί ν' ακούσει αυτό που θέλει ν' ακούσει και να νοιώσει αυτό που θέλει να νοιώσει.

Οι live, έως τώρα, εμφανίσεις σας;

Α.Α. Έχουμε παρουσιάσει το υλικό μας στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας δύο φορές, στον Αρχιλαχο στην Πάρο και στο Ωδείο Νάκας. Θα υπάρχει συνέχεια, αλλά ακόμα δεν είναι ανακοινώσιμη.

Μουσικές άλλων που ακούτε αυτή την εποχή;
Σ.Α. Art Tatum. Γενικά, τα παλιά, από μπουγκ-γούγκι, stride και πίσω... (εδώ ανοίγει η συζήτηση σε λεπτομέρειες)... και από τα σύγχρονα, τι να πρωτοπώ; Η καινούργια σκηνή της Νέας Υόρκης είναι πάρα πολύ ωραία... Να πω και τον Μάρκους Ρόμπερτς που τον λάτρευα πάντα. Από τις μεγάλες μου επιρροές! Έχει όλη την τζαζ παράδοση στα χέρια του!

Τελευταία ερώτηση. Πώς θα θέλατε να γράψει, να μιλήσει κάποιος για τη μουσική σας; Μουσικολογικά; Φιλολογικά; Με άλλο τρόπο; Έτσι κι αλλιώς οι νότες δεν είναι για τις λέξεις...

Α.Α. Το ακούς μια φορά κι ό,τι σου βγει. Αυτό.

Κάτι να προσθέσουμε κλείνοντας;

Α.Α. Σχετικά με τον τίτλο του CD. "Phos" σημαίνει διαφάνεια, εξερεύνηση, ανάλυση, επανασύνθεση. Το φως σε βοηθάει να τα κάνεις όλ' αυτά. Σε πολλά επίπεδα διαλύουμε και επανασυνθέτουμε κάθε κομμάτι. Και ρυθμικά και αρμονικά. Βλέπουμε τη μουσική ως κάτι πολύ ανοικτό, στο οποίο ρίχνουμε πολύ φως κάθε φορά – γι' αυτό ένα live μπορεί να διαφέρει τόσο πολύ από ένα άλλο. Παιζει ρόλο ο συναισθηματικός μας κόσμος εκείνη τη στιγμή...

Σας ευχαριστώ για τη συζήτηση. Και τη μουσική!

1. Don't play it again Sam (Σ. Αμίρης) 6:43
Καμία σχέση με Μπόγκαρτ και Καζαμπλάνκα... Πρωτοδιατυπώθηκε και πρωτοδοκιμάστηκε σε πρόβα του τριού NUKELIUS με τον «Ράμπο» να είναι νονός (ο ντράμμερ Γιάννης Σταυρόπουλος) βαφτίζοντάς το έτσι. Άχρονιο intro γοητευτικά old fashion, αντίθεση στην παινιδιάρικη συνέχεια με το σαξόφωνο. Θέμα και παραλλαγές σε οκτάμετρο με σειρά συγχορδίων που δομεί την εξέλιξη. Χιούμορ σε τίτλο και σε ήχο: Play it again Sam! Μουσική με στόφα ενός κλασικού standard!

2. Until we meet again (Α. Λαδόπουλος) 8:50
Ένα φωτεινό φα ματζόρε, πολύ μελωδικό και νοσταλγικό, με ανεπίπτω μελαγχολία κρυμμένη κάτω από τις (φαινομενικά χαμογελαστές) μεγάλες τρίτες των λα... Απλό, συναισθηματικό, από καρδιάς κομμάτι, πανέμορφο θέμα αποκαρτετισμού και ελπίδας, συγκινητικό, προσωπικό, βιωματικά συμπεκνωμένο, με ρωγμές θλίψης στα διαβατικά ρε μινόρε, που μόνο για λίγο κρατούν. Ο συνθέτης δίνει μόνο το θέμα, χωρίς σόλο στο σαξόφωνο. Όχι τυχαία, αυτό συμβαίνει μόνο εδώ. Αφιερωμένο στη σύζυγό του Vivien, που έφυγε τόσο γρήγορα...

3. St. Thomann (Σ. Αμίρης-Α. Λαδόπουλος) 3:10
Φόρος τιμής στο διαδικτυακό κατάστημα του Τομάν, του «Αγίου των Μουσικών», που έχει ρίξει τις τιμές πωλήσεων των οργάνων αλλάζοντας την αγορά σ' όλη την Ευρώπη. Χαρούμενο, διασκεδαστικό, πολυτοπίκιο κομφοτέκνημα παλιών και νέων στυλ με bo-sax και (έως μοντερνοκλασικά) πιανιστικά μέρη σε ισοτιμία. Τρίλεπτο, πληθωρικό, γενναϊόδωρο, χορταστικό! Η αρμονική ακολουθία είναι δανεισμένη από το "St. Thomas" του Sonny Rollins.

4. Little flowers - Part 1 (Α. Λαδόπουλος) 3:12
Μία από τις πρώτες συνθέσεις του Αντώνη Λαδόπουλου, γραμμένη στην Αμερική κατά την διάρκεια των σπουδών του. Η συγχορδική σειρά παραπέμπει σε θέματα του Wayne Shorter, τον οποίο μελετούσε εντατικά ως φοιτητής. Στο πρώτο μέρος το πιάνο προλογίζει «κιθ-τζαρετικά» το κυρίως κομμάτι. Καλοζυγισμένες στιλιστικές ισορροπίες μεταξύ πολλών ειδών, ατμοσφαιρών, εκφράσεων και πέρασμα χωρίς διακοπή στο δεύτερο μέρος.

5. Little flowers - Part 2 (Α. Λαδόπουλος) 6:51
Συνέχεια στα «λουλουδάκια» με την μελωδική γραμμή του πνευστού να κάνει πιο συγκεκριμένη και (γραμμικά) κατανοητή τη διαδοχή των αρμονιών. Σ' αυτή την ηχογράφιση ακούμε, όπως λέει και ο Αντώνης Λαδόπουλος, «αντί για χρήση λειτουργικής αρμονίας να χρησιμοποιούνται νότες-πίβοι που παραπέμπουν σε άλλες συγχορδίες χωρίς μετατροπία...». Με μία φράση: παράξενα ακόρντα που συνδιαλέγονται με το μελαγχολικά

αέρινο, ιδιαίτερως εύγλωττο και ενεργητικά blues σαξόφωνο.

6. Enitones (Σ. Αμίρης) 8:48
Σύνθεση αφιερωμένη από τον πιανίστα στην Έννη, τη σύζυγό του. Είναι μία «όχι ζαχαρωμένη» περιγραφή της προσωπικότητάς της. Ενδιαφέρον ψευδοσαφέλης θέμα διτονικής βάσης, σχεδόν «μονοκικό», με στοιχεία αντιθετικά και πολυσύνθετα. Από ναϊβ και ιμπρεσιονιστικά έως δυναμικά και γιορτινά. Πάρα πολύ δύσκολο κομμάτι, ιδίως στο ανσάμπλ παίξιμο. Γραμμένο το 2000, είναι παράλληλα μία αναφορά σε αντίστοιχους τίτλους του Chick Corea.

7. Morning waltz (Α. Λαδόπουλος) 5:49
Μετά από μοτίβα τριπλών τριάδων στο σαξόφωνο, έρχονται τρία ανιόντα τρίχορδα τα οποία θυμίζουν ήλιο που ανεβαίνει από τον ορίζοντα. Τραγουδιτική φόρμα με περαστικές νότες, συναισθηματικές μεταπτώσεις και ιδιοφυείς αυτοσχεδιασμούς. Χωρίς αιστηρή ρυθμική, έχει μια φυσικότητα στο πώς κυλάει. Η δομή είναι απρόβλεπτη, αλλά η εικόνα του τίτλου ζωγραφίζεται με πολυχρωμία. Καθαρό σαν καινούργια μέρα. Φως φτιαγμένο από phos...

8. Skylines (Α. Λαδόπουλος) 8:34
Ο τίτλος σημαίνει «αστικές κορυφογραμμές» ή, πιο προσωπικά, «περίγραμμα μιας πόλης όπως την βλέπεις από μακριά, π.χ. όπως το Μανχάταν με τους ουρανοξύστες...». Ακούγεται σαν συνέχεια του «Πρωινό Βαλς», είναι πολύ ελεύθερο και χαρακτηρίζεται από εναλλαγές αντιθέσεων, σαν φιλμ με δεκάδες δευτερεύουσες ιστορίες δίπλα στη βασική. Αντιθετικό το χαμηλότονο δίλεπτο πιανιστικό γεφύρωμα. Νεοϊορκέζικη διάθεση και ύφος...

9. Sweet sorrow - Part 1 (Σ. Αμίρης) 1:42
Το πρώτο μέρος της «Γλυκιάς Θλίψης» είναι μία ακολουθία συγχορδίων, μία πιανιστική εισαγωγή για το δεύτερο μέρος. Κάτι σαν τα κλασικά πρελούδια. Γράφτηκε «... πολύ αυθόρμητα, μια μέρα όπως έπαιξα Ραχμάνινοφ». Εδώ το θεματικό υλικό εκτίθεται χωρίς να αποκαλύπτεται, εμφανώς τουλάχιστον. Η σύνθεση είναι αφιερωμένη από τον πιανίστα στη μητέρα του.

10. Sweet sorrow - Part 2 (Σ. Αμίρης) 5:10
Μία πραγματική μελωδία με αβίαστη ροή, ένας πανέμορφος σκοπός από αυτούς που όντως «μένουν στο αυτί!» Το θέμα και τα ιμπρον συνακόλουθα είναι στο σαξόφωνο, που οδηγεί από την αρχή μέχρι το τέλος. Συγκρατημένο ελεγειακό, δεν περιλαμβάνει σόλο του συνθέτη (προσωπική-συναισθηματική εμπλοκή ο πιθανός λόγος), ακριβώς όπως συμβαίνει και στο "Until we meet again".

11. Some halva please! (Α. Λαδόπουλος - Σ. Αμίρης) 6:21
Ένα bebop θέμα και η ανάλογη – μάλλον post-bop και εντυπωσιακή – συνέχεια του. Κομμάτι γραμμένο πάνω σε πρόβα, μέσα στη διαδικασία που κάνει δημιουργικό ένα σχήμα. Με απλά υλικά («πάνω στο πιο συνηθισμένο τριανταδυάμετρο») χτίζεται ένα σφριγηλό και πληθωρικό track. Όλα αυτά συνέβησαν στην Πάρο, σε εποχή Σαρακοστής. Εξ' ου και ο... χαλβάς του τίτλου!

12. Morning waltz – Alt. take (Α. Λαδόπουλος) 5:50
Εναλλακτική εκδοχή του προηγούμενου με τον ίδιο τίτλο. Λυρική μπαλάντα που εξελίσσεται κατά την πορεία της, χωρίς να ακολουθεί την συνηθισμένη φόρμα. Το θέμα μόνο προς τη μέση του εξαλέπτου ακούγεται καθαρά, ενώ πιο πριν διαγράφεται από τα ακόρντα. Ρουμπάτο βαλς με γρήγορες νότες σε αργό tempo, σπουδαίο στην απλότητά του.

13. Don't play it again Sam – Alt. take (Σ. Αμίρης) 5:31
Επίλογος με την alternative version της αρχικής σύνθεσης και με τη σειρά να κλείνει όπως άνοιξε. Εξίσου έγκυρη εκδοχή, αλλά αμφότερες «πέρα πολύ διαφορετικές από το πώς παιζόταν παλιά». Η συγκριτική ακρόαση με το πρώτο take μπορεί να είναι ένα καλό jazz μάθημα. Το ίδιο και η «μοτσάρτεια» καθαρότητα της πιανιστικής καντέντσας. Ήχος γεμάτος σαφήνεια, μουσικότητα και αίσθηση του μέτρου. Ένα ιδανικό φινάλε! ■

Το track list του CD των Αντώνη Λαδόπουλου-Σάμι Αμίρη "Phos", που συνοδεύει το παρόν τεύχος του Jazz & Τζαζ

